

PEDAGOGICKÉ UCHOPENIE TVORIVEJ DRAMATIKY V PODMIENKACH MATERSKEJ ŠKOLY

DANA KOLLÁROVÁ

KATEDRA PEDAGOGIKY, PF UKF V NITRE

Výstup je podporený agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy
APVV-18-0484

TVORIVÁ DRAMATIKA

(PRINCÍP UČENIA, PRÍSTUP
K VÝCHOVE)

DRAMATICKÁ VÝCHOVA

(ZUČ TVORIVÝ PROCES,
KTORÝ VEDIE K
JAVISKOVÉMU TVARU)

• HRA

HRA

NAPÄTIE
UVOĽNENIE
ZÁŽITOK

SÚŤAŽIVOSŤ

NAPÄTIE A
UVOĽNENIE

VÍRENIE

MIMIKRY

- **MIMIKRY** – námetová hra
(konflikt) – dramatická hra
(rozhodovanie, správanie, konanie)

- **Diet'a sa učí zvládať napätie a uvoľnenie.**

HRA V ROLE - JAZYK, KTORÉMU DÔVERNE ROZUMIE KAŽDÉ DIEŤA

HRA V ROLE

- **HRA V SITUÁCIÍ**
- **INTERPRETÁCIA** =

VÝRAZOVÝ PROSTRIEDOK ĽUDSKÉ TELO

(podľa spôsobu interpretácie)

- zvukovo-verbálne
- pohybovo-pantomimické
- graficko-písomné
- materiálno-vecné (Valenta, 1998)

TECHNIKY ROLOVEJ HRY A PROSTRIEDKY

TECHNIKY ROLOVEJ HRY

- Umožňujú dieťaťu vnímať, experimentovať, spoznávať a používať jazyk v takej podobe, ako ho denne využíva v realite.
- Odvaha nadviazať kontakt a istotu v komunikácii.

PROSTRIEDKY

- **Dramatická hra** (štruktúru)
- **Improvizácia** (s kontaktom, bez kontaktu, s dramatickým dejom, bez dramatického deja)

TECHNIKY ROLOVEJ HRY – INTERAKCIA S LITERÁRNYM TEXTOM

- Horúca stolička
- Štronzo
- Spomalený film
- Alej (ulička)
- Sprostredkovaný rozhovor
- Rozhovor s fiktívnou postavou
- Spomalený film
- Rola odborníka

..... a ďalšie

HRA V ROLE - JAZYK, KTORÉMU ROZUMIE KAŽDÉ DIEŤA PREDŠKOLSKÉHO VEKU

- Vo vzdelávacom procese **s uplatňovaním metód tvorivej dramatiky** ide o také didaktické postupy, ktoré rozvíjajú prirodzenú osobnosť dieťaťa, učia ho kontaktovať sa, komunikovať, rozhodovať sa a riešiť konflikty s dôrazom na funkčné využívanie nonverbálnych aj verbálnych prostriedkov komunikácie (Kollárová, 2002).
- **Osvojenie si komunikačnej kompetencie** je podmienku rozvoja funkčnej gramotnosti (Zápotočná, 2012).
- Aj mimickým a pohybovým vyjadrením - **hrou v role** – môže učiteľka zistiť, či dieťa danému pojmu, pokynu alebo kontextu rozumie (Kollárová, 2013).

POČÚVAJ, HOVOR, ČÍTAJ A PÍŠ

- Hlavným dôvodom dieťaťa aby počúvalo, alebo sa samé vyjadrovalo, je citový zážitok a jeho vyjadrovanie radosti, napätia, sympatií (Helus, 1998).

PRÍSTUP TVORIVOU DRAMATIKOU

- rytmické čítanie
- reč a rečové ústrojenstvo
- synchronizáciu hemisfér
- uvoľnenie psychofyzického napätie
- zmysel pre prácu so slovom a pohybom
- prebudiť u detí záujem o pohybové aktivity
- orientáciu v priestore a skupinovú citlivosť
- poriadok, precíznosť, presnosť a vôľu
- motivácia k hre, k učeniu
- schopnosť improvizovať a nebáť sa experimentovať so slovom, pohybom, priestorom, materiálom

SKÚSENOSTI, KTORÉ BUDE MUSIEŤ PRAVDEPODOBNE V ŽIVOTE RIEŠIŤ

- **Ukazuje sa, že techniky rolovej hry pomáhajú dieťaťu (6-7 ročné):**
- **vyjadrovať sa k téme, teda v intenciách kontextu a dokážu sa témy aj držať;**
- **v slovnom vyjadrení v rolových hrách a technikách (Vnútorne hlasy, Horúca stolička) používajú v slovnom vyjadrení 2. os. singuláru;**
- **keď radia hrdinovi - prihovárajú sa mu, pričom dokážu udržať očný kontakt;**
- NAOPAK - v kontrolnej skupine, ktorá postupuje tradične, skôr sa o literárnom texte rozprávajú, vyjadrujú sa o hrdinoch akoby o niekom treťom. Skôr popisujú, ako by poradili hrdinovi. Vyjadrujú tým aj nežiadany „odstup“ od textu – „nie sú v texte, ale text stojí vedľa nich“.
- V tomto prípade nemôžeme hovoriť, že ide o zážitok so stretnutím s literárnym hrdinom. Kdežto v prvom prípade je väčší predpoklad, že dieťa zatúži k textu a knihe sa vrátiť aj z toho dôvodu, aby si hry overilo aj v domácom prostredí;

SKÚSENOSTI, KTORÉ BUDE MUSIEŤ PRAVDEPODOBNE V ŽIVOTE RIEŠIŤ

- **používajú rozličné varianty syntagiem (variabilné slovné väzby)**, pričom v kontrolnej skupine sa často tie isté výroky detí opakovali, vyskytovali sa u nich prevažne jednoslovné odpovede;
- **dokážu ochotne prezentovať svoj názor pred skupinou**, pričom deti z kontrolnej skupiny, ktorá postupovala tradične skôr čakali, koho pani učiteľka vyvolá;
- **sú odvážni pri využívaní aj detského slangu, alebo metafor, čo im dodáva istotu v komunikácii**, navyše pred učiteľkou cítili istotu dôvery (bližšie Karasová, 2017).

PARALELA MEDZI ROLOVOU HROU A SOCIÁLNYMI ZRUČNOSŤAMI

- Za cenné v rolovej hre považujeme z hľadiska porozumenia a utvárania literárnej a jazykovej (a neskôr aj čitateľskej) gramotnosti to, že **učiteľka dokáže cez slovné vyjadrenie, ktoré je podporené pohybovým vyjadrením dieťaťa „prečítať“, či a do akej miery dieťa daným pojmom, slovným spojeniam, kontextu rozumie;**
- **Ako dieťa rozmýšľa**, prípadne, ako sa rozhoduje a prečo volí také správanie a konanie v role literárneho hrdinu;
- Námety detí na konanie literárneho hrdinu cez rolovú hru môžu viesť k **výchove k zodpovednosti** – k sebe, k iným, k prírode, k svetu.

ĎAKUJEM ZA POZORNOST

VÝSTUP BOL PODPORENÝ AGENTÚROU NA PODPORU
VÝSKUMU A VÝVOJA NA ZÁKLADE ZMLUVY APVV-18-0484

---

dkollarova@ukf.sk

